

Maglekilde vandkuranstalt, bygget 1846 i landskabelige omgivelser.

Maglekilde vandkuranstalt

I 1847 åbnedes Danmarks første jernbanestrækning København—Roskilde, og den kendsgerning fik det lille slumrende Roskilde på 3000 sjæle til at vågne op. Nu skulle der ske noget. Hvad om man byggede en vandkuranstalt? Roskilde var jo kildernes by, og vandkure var på mode. Københavnerne ville strømme til. Herom ingen tvivl.

Driftige Roskilde-borgere tog ufortrødent fat på det store værk. Et lokalt aktieselskab blev dannet, og etablerementet stod færdigt 1846, parat til at fyldes med sundhedstørstende københavnere.

Ovenstående billede viser, hvor smukt og frit vandkuranstalten blev lagt, midt i grønne vænger med Violstræde (nu Weysegangen) som adgangsvej. Det var Roskildes berømte Maglekilde, Roarskilde, der nu skulle træde i sundhedens tjeneste. Hidtil havde den indskrænket sig til at drive vandmøller på sin vej ned til fjorden. Forrest i billedet ses en af de forlængst forsvundne idylliske mølledamme med tilhørende møllehus. Fra bredden af dammen betragter to Roskilde-borgere med stolthed den nybyggede vandkuranstalt, som man ventede sig så meget af — men desværre forgæves. Københavnerne kom ikke strømmende, og aktieselskabet gik fallit. Den fornemme vandkuranstalt blev degraderet til almindelig beboelses-ejendom, og det har den været siden.

Nogle mener, at projektets kranke skæbne var en hævn fra Maglekildes side. Den ville ikke finde sig i, at dens vandmasser, der gennem årtusinder frit var vældet frem af jorden, nu blev indespærret i en skummelt tårn og i en underjordisk

rende ført ud til det såkaldte „løvegab“. Kilderne har deres najader, og de finder sig ikke i alt.

Et hundredårsminde fra stedet skal her berettes. En overgang boede en tysk baron, Dirchkinck Holmfeldt, i komplekset. Ved at udsende nogle hadefulde pjecer mod Danmark var det lykkedes ham at blive ualmindelig upopulær, for at sige det mildt. Den ellers så skikkelige „Roskilde Avis“ skrev ligeud, at når baronen endnu kunne sidde fredeligt på Maglekilde, „da har det alene været en agtet familie og ikke hans egen lille, egoistiske person, han skylder takken for, at han ikke forlængst har hørt en ildevarslende sang af glassenes klang“. Det var en provokation, der ikke var til at tage fejl af: slå hans ruder ind — og det gjorde man så en markedsaften 1861. Da der ikke var en hel rude tilbage, fortsatte man med at bombardere lysekroner og malerier. Poliiti og borgerkorps stod magtesløse over for mængden, eller også lod de fem være lige. Den næste dag forsvandt baronen ud ad bagdøren og hyrede en vogn til Viby station, hvorfra han dampede sydpå.

Den gamle vandkuranstalt har i år stået i 117 år, og det er ganske godt gjort af en træbygning. Men snart er dens dage talte. Roskilde kommune har erhvervet komplekset, og om alt går efter planerne, vil det blive nedrevet for at give plads for en ny og stor Roskilde Katedralskole, der derved heldigvis vil bevare sin historiske beliggenhed ved foden af den kirke, der for 1000 år siden oprettede den.